

UITGELICHT!

Een periodieke KUNSTAGENDA voor leden van de Kunstkring Haaksbergen
nr. 162, juli 2024

SOILS. DE GROND VAN ONS BESTAAN

Tentoonstelling in het Van Abbe Museum te Eindhoven
t/m 24 november 2024

Diewke van den Heuvel, Cave 2020 uit de serie Melting Heart.

De bodem is de basis van ons leven. Het is waar onze voorouders ooit leefden en waar toekomstige generaties een bestaan gaan opbouwen. Het is de schakel tussen verleden, heden en toekomst. De bron die ons voedt. Maar de relatie tussen mens en aarde is ook vaak gespannen. Van gronduitputting en overproductie tot landroof en (arbeids)exploitatie. Hoe kunnen we opnieuw aarden in onze omgeving? En hoe helpt ons dat opnieuw de verbinding met elkaar aan te gaan? Over deze vragen buigt de groepstentoonstelling

Soils zich. Internationale kunstenaars, ontwerpers, boeren en activisten werken aan meer empathie voor onze gronden.

In *Soils* staat de menselijke relatie met de bodems centraal. Een verhouding die dikwijls ingewikkeld is, zoals natiestaten die wij kennen als Australië, Colombia, Indonesië, Mexico en Nederland laten zien. Voor de kunstenaars zijn deze namen irrelevant. Liever zoeken zij naar uiting op basis van verwantschap en gearde kennis, zoals dat wordt gedaan door het Wurundjeri land, het door de Iku volkeren bewaakte Chundwa (het Hart van de Wereld), de Pasar en Pamona taalgebieden, Sinanché in het Maya Yucatán en Eindhoven in Noord-Brabant.

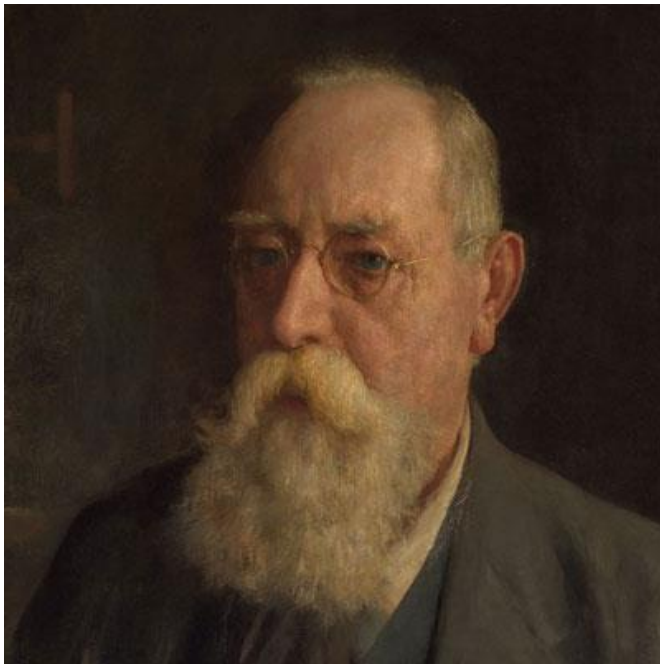
In *Soils* leren makers ons hoe belangrijk het is om ons denken en doen te gronden in de bodem waarop we leven. Lokale, nationale en internationale kunstenaars graven onder de oppervlakte. Door gebruik te maken van voorouderlijke kennis en tastbare sporen van andere denkwijzen, creëren ze een web aan relaties. Van Diewke van den Heuvels foto's van de smeltende Alpengletsjer tot de veranderende verschijningsvorm van de koe op Wapke Feenstra's beelden. Van het Mayahuis als ambassade voor de Mayacultuur van Suumil Móokt'aan tot de *New Rural Agenda Temple* van het collectief Jatiwangi art Factory.

Kunstenaars, activisten en denkers die aan *Soils* deelnemen: Valiana Aguilar, patricia kaersenhout & Rolando Vázquez, Soph Boobyer, The Committee for Resurrection (Adelina Luft, Ovidiu Tichindeleanu, Raluca Voinea), Peta Clancy, Megan Cope, Zena Cumpston, Wapke Feenstra, Steffie de Gaetano & Giulia Pompilj, Lian Gogali and Institut Mosintuwu, D Harding, Diewke van den Heuvel, Jatiwangi art Factory, Moelyono, Suumil Móokt'aan, Hira Nabi, Tom Nicholson, Yurni Sadariah, Dorieke Schreurs, Keg de Souza, Brooke Wandin, Pluriversity Weavers (Ana Bravo Pérez, Li Yuchen, Aldo Ramos, Alike van der Kruijs).

De eerste editie van *Soils* opende in 2023 in TarraWarra Museum of Art in Australië. Na Eindhoven reist het project in 2025 door naar Jogjakarta.

EXPOSITIE - VOERMAN SENIOR

Tentoonstelling in het Voerman Stadsmuseum te Hattem
t/m 31 oktober 2024

Het Voerman Stadsmuseum Hattem pakt voor haar 75ste verjaardag uit met een grote jubileumexpositie !

Wandelen door het leven en langs het werk van Jan Voerman senior.

Voor het Voerman Stadsmuseum Hattem is 2024 een gedenkwaardig jaar. Het museum viert namelijk het 75 jarig bestaan.

Om dat jubileum te onderstrepen presenteert het jarige museum een speciale expositie, een grote overzichtstentoonstelling rond Jan Voerman senior. Deze jubileumexpositie 'Voerman senior' brengt het leven en werk van de schilder in beeld, die met zijn zoon Jan Voerman junior naamgever van dit museum is. De expositie biedt een veelzijdige kijk op Voerman senior en toont diverse werken die nog niet eerder in het museum te zien zijn geweest. Het museum heeft hiervoor geput uit de eigen collectie, maar daarnaast zijn er 'Voermannen' te zien van de familie Van den Noort uit Den Haag, evenals kunstwerken die Wietse van den Noort heeft gemaakt.

Voor deze overzichtstentoonstelling is de volledige eerste verdieping van het museum ingeruimd. Bezoekers die vanuit de Jo Koster-zaal de trap omhoog nemen, komen op de eerste etage uit bij het begin van de jubileumexpositie. De tentoonstelling neemt bezoekers mee langs het levenspad van de kunstenaar en toont kunstwerken die in de verschillende periodes van zijn leven gemaakt zijn.

We zien hoe Jan Voerman als zoon van een boer in Kampen opgroeide en al vroeg zijn artistieke talent ontdekte. Samen met zijn goede vriend Willem Bastiaan Tholen maakte hij een van zijn eerste schilderijen. Dit is een van die werken die in Hattem voor het eerst aan het publiek kan worden getoond. We volgen Jan Voerman verder. Hij gaat studeren aan de Rijksacademie van Beeldende Kunst in Amsterdam. We zien hier verschillende Amsterdamse werken zoals de 'Noordermarkt', de 'Schoenlappers' en 'Armoede'.

Jan reist naar Antwerpen en Brussel, om terug te keren naar Amsterdam. Hij ontmoet Anna Verkade – dochter van de oprichter van het Verkade-concern – en treedt met haar in het huwelijk. Het pas getrouwde stel verhuist begin 1890 naar Hattem. Daar ontwikkelt Jan Voerman zich tot de 'Ijsselschilder', want zo zullen de meeste mensen zich deze kunstenaar herinneren. Naast verschillende van zijn kunstwerken is in dit deel van de expositie een aantal panelen te zien. Hierop worden met tekst, afbeeldingen en schilderijen 'highlights' uit zijn Hattemse periode belicht. De Ijssellandschappen.

Zijn experiment met het synthetisme, naar de 'Les Nabis-kunststroming' rond Paul Gauguin. De stormramp in Borculo in 1925, die grote indruk op hem maakte. En we zien hoe Jan Voerman 'senior' werd door de geboorte van zijn zoon Jan. We maken kennis met zijn gezin, met echtgenote Anna – zijn steun en toeverlaat – en hun in totaal vijf kinderen.

Zijn experiment met het synthetisme, naar de 'Les Nabis-kunststroming' rond Paul Gauguin. De stormramp in Borculo in 1925, die grote indruk op hem maakte. En we zien hoe Jan Voerman 'senior' werd door de geboorte van zijn zoon Jan. We maken kennis met zijn gezin, met echtgenote Anna – zijn steun en toeverlaat – en hun in totaal vijf kinderen.

EXPOSITIE - WIETSE VAN DEN NOORT

Tentoonstelling in het Voerman Stadsmuseum te Hattem
van 26 april 2024 t/m 31 oktober 2024

Wietse van den Noort was onder meer restaurator bij het Gemeentemuseum Den Haag. Hij staat bekend als kunstkenner en samen met zijn broer, Jan van den Noort, is hij een fervent verzamelaar van kunst. Naast prenten, tekeningen en schilderijen van diverse andere kunstenaars heeft Wietse in de loop der jaren een grote collectie van Jan Voerman senior opgebouwd. Een deel van deze collectie is opgenomen in de expositie 'Voerman senior' ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van het Voerman Stadsmuseum Hattem. Deze selectie omvat onder meer schetsen, IJssellandschappen, schilderijen van paarden en koeien in de weide, en gezichten op Hattem. Wietse is tevens een begenadigd schilder en tijdens onze jubileumtentoonstelling is eveneens een selectie van zijn werken te zien. Het gaat hier om portretten, stillevens en in het buitenland gemaakte landschappen.

DREAM ON

Tentoonstelling in het Bonnefantenmuseum te Maastricht
t/m 16 februari 2025

Een omvangrijke, visionaire presentatie over alternatieve werelden en toekomsten.

De kunstenaars in *DREAM ON* zijn hoopvolle wereldverbeteraars in onzekere en beangstigende tijden. Ze laten zich in hun kunst niet tot doemdenken verleiden. Oude folklore en legendes, rituelen en bezweringen vormen voor hen het startpunt voor nieuwe kunstwerken. Historische gebruiken en verhalen worden nieuw leven ingeblazen om te dienen als spiegel voor hedendaagse, maatschappelijke problemen en het

verbeelden van een alternatieve toekomst. Ze durven nostalgisch te mijmeren en al lachend te dromen over wat komt.

Activistisch maar niet cynisch. Vanuit die grondhouding agenderen de kunstenaars politieke en maatschappelijk geëngageerde thema's als dekolonialiteit en intersectioneel feminisme (diverse vormen van maatschappelijk onrecht). Ze claimen een plek voor gemarginaliseerde groepen, verdwenen culturen en dus in de kern voor onderbelichte en ondergewaardeerde verhalen. De kunstenaars stellen zaken aan de kaak maar doen dat lichtvoetig en met humor.

In de presentatie zijn voorgestelde aankopen van Ali Cherri te zien, die mythische elementen uit het Jodendom en de Soemerische mythologie verwerkt in een video en sculpturen over de sociale en ecologische impact van de Merowe Dam in Noord-Sudan. Drie nieuwe aanwinsten van Sofiia Dubyna portretteren goede vriendinnen van de kunstenaar, omringd door seksuele objecten en religieuze elementen. Ze gaan over de lijn tussen plezier en geweld, vertrouwen en misbruik waartoe vrouwen zich op seksueel gebied moeten verhouden. Morena Bamberger (Roermond, 1994) maakte speciaal voor deze presentatie een nieuw werk over haar Sinti familie in dialoog met kunstenaar Małgorzata Mirga-Tas.

DREAM ON onderzoekt een nieuwe lijn in de Collectie Bonnefanten en de hedendaagse kunst. De tentoonstelling sluit aan bij thematieken in de eerste museale solopresentatie van Małgorzata Mirga-Tas in het Bonnefanten. Centraal staat een van de belangrijkste werken in haar oeuvre: *Re-enchanting the World*, een serie van twaalf wandkleden. Het project is een poging om de Europese kunstgeschiedenis en beeldtaal uit te breiden met voorstellingen uit de Roma-cultuur. Mirga-Tas ontleent beeldmotieven uit de West-Europese canon om die vervolgens open te gooien. Ze voegt een nieuwe verhaallijn toe die het belang van vrouwen uit haar gemeenschap centraal stelt.

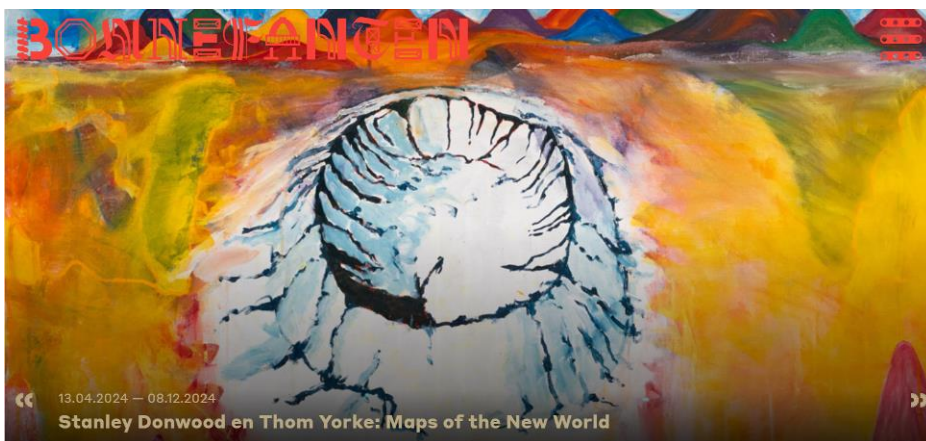
Kunstenaars *DREAM ON*

Morena Bamberger, Sofiia Dubyna, Ali Cherri, Otobong Nkanga, melanie bonajo, Hadassah Emmerich, Camille Henrot, Laure Prouvost, Alison Saar, Grayson Perry, Evelyn Taocheng Wang en Alia Farid Aristote Mago, Laura Lima, Antoine Berghs, Sandra Vásquez de la Horra, Alison Saar, Lee Scratch Perry, Marleen Rothaus, Danaë Moons, Marta Volkova & Slava Shevelenko en Patrick Van Caeckenbergh.

STANLEY DONWOOD EN THOM YORKE: MAPS OF THE NEW WORLD

Tentoonstelling in het Bonnefantenmuseum te Maastricht

t/m 8 december 2024

Kijk je ogen uit in een nieuwe wereld waar kunstvormen elkaar ontmoeten. Stanley Donwood en Thom Yorke: Maps of the New World toont nieuw werk van twee goed en lang bevriende Britse kunstenaars, die elkaar blijven inspireren.

Kunstenaar Stanley Donwood (1968, Essex) en muzikant Thom Yorke (1968, Northamptonshire) ontmoeten

elkaar als jonge kunststudenten. Sinds 1994 werkten ze samen aan talloze kunstwerken, online projecten en iconische albumcovers voor Yorkes band Radiohead, zijn soloprojecten en zijn nieuwe band The Smile.

In 2023 presenteerden Donwood en Yorke een nieuwe reeks kunstwerken gemaakt in diverse materialen en uitgevoerd in verschillende technieken. Enkel daarvan hebben nu een thuis in de collectie

van het Bonnefantent. Ze zijn ook te zien op de platenhoezen van beide albums van The Smile: 'A Light for Attracting Attention' (2022) en het meest recente 'Wall of Eyes' (2024).

Het kunstenaarsduo liet zich onder andere inspireren door 15de-eeuwse zeekaarten van Arabische piraten en topografische onderzoeken van het Amerikaanse leger uit de jaren 1940. In hun kunstwerken gebruiken Donwood en Yorke enkele typische elementen van kaarten, zoals windrozen, kronkelende rivieren, bergketens, meren en kraters, maar laten ze deze logica ook los. Hun eerste experimenten leidden naar een fantasiewereld; nu verbeelden ze de wonderlijke dingen die daar allemaal te zien zijn.

Donwood en Yorke zijn geen onbekenden in de kunst- en muziekwereld, maar zeker ook niet voor het [Bonnefantent](#). In 2017 voorzag Donwood de binnentoren van het museum in vier weken tijd van de duizelingwekkende [zwart-witte muurschildering *Optical Glade*](#). Thom Yorke voegde er, voor de 'optimale beleving van de mysterieuze en haast sacrale ruimte' een geluidscompositie aan toe.

MODE * CHAPEAU. TWEE PRIVÉCOLLECTIES ONTHULD

Tentoonstelling in het Centraal Museum te Utrecht
t/m 29 september 2024

Verzamelen van mode is een kunst op zich. Het samenstellen van een collectie vraagt tijd, kennis, passie, een goed oog en een beetje geluk. In dit tweeluik zijn iconische topstukken te zien uit twee bijzondere Utrechtse privécollecties.

Een herinnering aan vijftig jaar schitterende couture.' - Hans van Emmerik (collectionneur)

Al op jonge leeftijd bewondert Van Emmerik de kleren op familiefoto's, vooral die van zijn grootmoeder. Zij heeft bovendien een atelier voor kinderkleding in Utrecht, gevestigd op een 18de-

eeuws landgoed, gelegen aan het eind van de Oosterkade/Helling 1. Van haar krijgt hij ook restjes stof. Zijn fascinatie is gewekt en speurt als gedreven collectionneur naar mode uit de eerste helft van de 20ste eeuw. Inmiddels bezit hij de grootste privécollectie van Nederland uit dit tijdvak: ruim 300 jurken die in die periode door welgestelde dames zijn gedragen. Van spectaculaire avondjurken met pailletten tot couture van ruisende zijde.

Op ieder hoofd past een hoed.' - Tiny Meihuizen-Wijker (collectionneur)

Tot 2009 bevond zich op steenworp afstand van het Centraal Museum het hoedenmuseum en de verzamelerswinkel Gossip & Whispering. Oprichtster Tiny Meihuizen-Wijker raakt als jong meisje gefascineerd door de hoeden die vrouwen dragen naar de kerk. Vol bewondering kijkt ze naar de uitbundige ontwerpen, opvallende kleuren en bijzondere details. De meest eigenzinnige exemplaren kunnen rekenen op roddels en gefluister. Met een hoed maak je een statement. Haar collectie groeide uit tot ruim twaalfhonderd hoofddeksels: van geraffineerde cloches uit de jaren 20 tot extravagante ontwerpen met bloemen en vogelveren.

Het Centraal Museum toont nu voor het eerst deze grotendeels verborgen gebleven schatten als tweeluik voor een groter publiek. Hoe zou het staan, de vilten Buffalo hoed van Vivienne Westwood (1941-2022) of een groen dophoedje uit de jaren 20? Helaas mag mode in museumcollecties niet meer worden gedragen vanwege de kwetsbaarheid van het textiel. Maar we bundelden onze krachten met *Europeana Fashion* en *Modemuze*. Met behulp van innovatieve technologieën zoals 3D-scans en 360 graden-fotografie kun je hier toch verschillende hoeden passen. Dus... probeer maar uit!

Op de tweede etage van het museum lanceren we 'De Verdieping'. Hiervoor nodigen we kunstenaars, of in dit geval collectioneers, uit om hun eigen werk te presenteren in relatie tot het museum. Sinds december 2023 is er voor het eerst sinds 1978 weer een permanente plek voor mode – uniek in Nederland! De route van de nieuwe vaste collectieopstelling begint in de middeleeuwen en eindigt in het heden, waarbij elke zaal verbonden is aan een thema. Verspreid over de zalen kom je mode tegen uit verschillende tijdsperiodes: van Klavers van Engelen, Iris van Herpen en Viktor & Rolf, tot Duran Lantink, Das Leben am Haverkamp, Virgil Abloh en No Limits Art Castle! De modezaal DRESSCODE is een tentoonstelling in een tentoonstelling, waarin de codes van de mode worden ontrafeld: van de symboliek achter rode schoenen, tot een ontwerp van modehuis Worth, de 'uitvinder' van de label(mania). Elk half jaar wordt de mode in deze opstelling gewisseld, vanwege de kwetsbaarheid van textiel.

SPUITEN EN STIKKEN

Tentoonstelling in het Centraal Museum te Utrecht
van 6 juli 2024 t/m 8 september 2024

Graffiti en textielwerk hebben hun wortels in de maatschappij en hebben beiden hard moeten vechten voor een plek in de kunstwereld. Deze twee zeer verschillende kunstvormen hebben met elkaar gemeen dat ze vaak politieke opvattingen uitdragen, soms associatief en intuïtief en soms recht voor zijn raap. Beide kunstvormen krijgen deze zomer een welverdiend podium in het Centraal Museum.

Zie hoe textielwerk uit de hele wereld zich in al zijn kwetsbaarheid op eigen wijze uitspreekt en hoe graffiti kunst van de jaren zeventig tot nu in grote verscheidenheid de taal van de straat viert. Ervaar en neem deel aan interventies van *Crafting Resistance* en *Creative Lab Utrecht* en je weet zeker dat je nooit meer op dezelfde manier kijkt naar graffiti en textielkunst.

WAT ZOU MARCEL BROODTHAERS DOEN ?

Tentoonstelling in het Museum Jan Cunene te Oss
t/m 27 oktober 2024

“Wat zou Marcel Broodthaers doen?” Een uitspraak van de Vlaamse kunstenaar D.D. Trans leidt tot een groepstentoonstelling met moderne en hedendaagse kunstenaars uit Nederland en Vlaanderen. Verbindende factor is hun connectie met het ironische en vaak vrolijk schurende oeuvre van deze eigenzinnige wegbereider.

Marcel Broodthaers (1924-1976) was een van de meest toonaangevende Belgische kunstenaars van de twintigste eeuw. Als geen ander wist hij alledaagse voorwerpen uit hun gebruikelijke context te halen en te voorzien van een geheel nieuwe betekenis. Zijn werk is kritisch, poëtisch, gelaagd en vol humor.

Ook nu nog, ruim een halve eeuw na zijn dood, is zijn werk een ijkpunt voor of van invloed op de keuzes die actuele kunstenaars in Nederland en Vlaanderen maken. Zo vertelde D.D. Trans (Frank Tuytschaever) zijn werk te toetsen door zich af te vragen wat Marcel Broodthaers ervan zou vinden. Ook werk van de

jongste generatie kunstenaars, onder wie Willem de Haan en Lennart Lahuis, kan in de traditie van Broodthaers worden geschaard.

Zoals Broodthaers in zijn oeuvre zocht naar nieuwe samenhangen en verbanden, is zijn werk in de context van deze tentoonstelling aanleiding voor de verkenning van onderlinge samenhang in het werk van moderne en hedendaagse Nederlandse en Vlaamse kunstenaars. Het gevolg: een klassiek Broodthaers-achtige omgeving, vol associatieve combinaties en met klinkende beeldrijm.

Met werk van o.a.: Marinus Boezem, Stijn ter Braak, Marcel Broodthaers, Pieter Engels, Willem de Haan, Lennart Lahuis, Chantal van Lieshout, René Magritte, Hester Oerlemans en D.D. Trans (ovb).

DACIA, RIJK VAN GOUD EN ZILVER

Tentoonstelling in het Drents Museum te Assen

van 7 juli 2024 t/m 26 januari 2025

Het Drents Museum presenteert de grote archeologietentoonstelling *Dacia – Rijk van goud en zilver*. Meer dan vijftig goud- en zilverschatten uit het Roemenië van de 20ste eeuw voor Christus tot de 3de eeuw na Christus komen naar Assen. Het grootste gedeelte dateert uit de periode vóór de Romeinse verovering (106 n. Chr.). Met *Dacia* vertelt het Drents Museum het verhaal van de Daciërs, een van de ‘vergeten volkeren’ uit de wereldgeschiedenis.

In de 2de eeuw voor Christus bewonen de Daciërs een groot deel van het te-

genwoordige Roemenië, Dacië. De unieke geografische locatie - tussen de Euraziatische steppe in het oosten, de mediterrane wereld in het zuiden en Centraal Europa in het westen - maakt het gebied een kruispunt van culturen. Grieken, Kelten, Thraciërs, Scythen en Perzen hebben allemaal hun invloed op de Daciërs en elementen van deze verschillende culturen zijn dan ook terug te vinden in de objecten. Ook de Romeinen hebben veel interesse in Dacië. Zij wijden er twee veldslagen aan om uiteindelijk in 106 na Christus het strijdvaardige volk te veroveren. In *Dacia – Rijk van goud en zilver* focust het museum op de periode vóór deze verovering. Centraal staan de identiteit van de Daciërs en de indrukwekkende goud- en zilverschatten.

De rijkdom van natuurlijke grondstoffen zorgt ervoor dat Roemenië van oudsher een belangrijke functie heeft. Dankzij de aanwezigheid van goudmijnen bereiken de bewoners van Dacië zowel op technisch als artistiek vlak een zeer hoog niveau van de verwerking van edelmetalen. De voorwerpen werden gebruikt tijdens religieuze rituelen of werden geofferd, zoals de massief gouden armbanden uit de Sarmizegetusa Regia, destijds de hoofdstad van het Dacische rijk. Een aantal van de goud- en zilverschatten is in de laatste jaren ontdekt en nog nooit eerder in een museum vertoond.

De meer dan 500 objecten van de goud- en zilverschatten zijn afkomstig uit minstens 15 verschillende musea in heel Roemenië. Voor de tentoonstelling werkt het Drents Museum samen met het National History Museum of Romania. Directeur Dr. Ernest Öberlander-Târnoveanu is gastconservator van *Dacia*.

Dacia - Rijk van goud en zilver past in de serie tentoonstellingen over internationale archeologie, zoals *Iran - Bakermat van de beschaving* (2018), *In de ban van de Ararat - Schatten uit het oude Armenië*

(2022) en *Sterven in schoonheid - De wereld van Pompeï en Herculaneum* (2022). Bij de tentoonstelling verschijnt een verdiepende publicatie met bijdrages van verschillende Roemeense archeologen.

In de 2de eeuw voor Christus bewonen de Daciërs een groot deel van het tegenwoordige Roemenië, Dacië. De unieke geografische locatie - tussen de Euraziatische steppe in het oosten, de mediterrane wereld in het zuiden en Centraal Europa in het westen - maakt het gebied een kruispunt van culturen. Grieken, Kelten, Thraciërs, Scythen en Perzen hebben allemaal hun invloed op de Daciërs en elementen van deze verschillende culturen zijn dan ook terug te vinden in de objecten. Ook de Romeinen hebben veel interesse in Dacië. Zij wijden er twee veldslagen aan om uiteindelijk in 106 na Christus het strijdvriendige volk te veroveren. In *Dacia – Rijk van goud en zilver* focust het museum op de periode vóór deze verovering. Centraal staan de identiteit van de Daciërs en de indrukwekkende goud- en zilverschat-ten.

De rijkdom van natuurlijke grondstoffen zorgt ervoor dat Roemenië van oudsher een belangrijke functie heeft. Dankzij de aanwezigheid van goudmijnen bereiken de bewoners van Dacië zowel op technisch als artistiek vlak een zeer hoog niveau van de verwerking van edelmetalen. De voorwerpen werden gebruikt tijdens religieuze rituelen of werden geofferd, zoals de massief gouden armbanden uit de Sarmizegetusa Regia, destijds de hoofdstad van het Dacische rijk. Een aantal van de goud- en zilverschat-ten is in de laatste jaren ontdekt en nog nooit eerder in een museum vertoond.

De meer dan 500 objecten van de goud- en zilverschat-ten zijn afkomstig uit minstens 15 verschillende musea in heel Roemenië.

Voor de tentoonstelling werkt het Drents Museum samen met het National History Museum of Romania. Directeur Dr. Ernest Öberlander-Târnoveanu is gastconservator van *Dacia*.

Dacia - Rijk van goud en zilver past in de serie tentoonstellingen over internationale archeologie, zoals *Iran - Bakermat van de beschaving* (2018), *In de ban van de Ararat - Schatten uit het oude Armenië* (2022) en *Sterven in schoonheid - De wereld van Pompeï en Herculaneum* (2022). Bij de tentoonstelling verschijnt een verdiepende publicatie met bijdrages van verschillende Roemeense archeologen.

DE STAD EN HET WATER, WATER ALS BRON VAN INSPIRATIE EN PLEZIER

Tentoonstelling in Museum Flehite te Amersfoort
van 6 juli 2024 t/m 10 november 2024

Deze zomer zie je nog nét het dak van een zinkend huis boven het wateroppervlak van de Westsingel uitsteken. Amersfoort staat nog niet onder water gelukkig. Wèl vraagt kunstenaar Willem de Haan met zijn werk ‘Motor Home’ met humor aandacht voor de verwoestende kracht die water kan hebben. Motor Home is onderdeel van de tentoonstelling ‘De Stad en het Water’.

Water is nuttig, van levensbelang zelfs, maar in ons laaggelegen land soms ook gevaarlijk en levensbedreigend. We kennen in Nederland een lange historie waarin we bezig zijn met het controleren, beheersen en benutten van water en waarin

we tegelijkertijd ook moeten omgaan met de gevaren en de kracht ervan. In het licht van de huidige klimaatverandering, met periodes van hevige regenval en overstromingen, maar ook met langere periodes van droogte en vermindering van de waterkwaliteit, is het ook een actueel en urgent thema.

Museum Flehite laat de relatie zien van mensen met water in het verleden, het nu én in de toekomst. Een mix van oude en nieuwe kunst, foto's en kaarten brengen de waterverhalen van Amersfoort tot leven. Jong en oud nemen een duik en ontdekken de strijdige rollen die het element in ieders leven speelt.

Amersfoort heeft, net als de rest van Nederland, van oudsher een nauwe band met water. De stad, gunstig gelegen aan de rivier de Eem, kent een veelzijdige geschiedenis waarin de Zuiderzee en de rivier, beken en bronnen, grondwater en grachten, een belangrijke plek innemen. In de tentoonstelling 'De Stad en het Water' is te zien hoe onlosmakelijk het water en de stad met elkaar verbonden zijn en hoe verschillend de rollen zijn die het water ook nu nog in ons leven speelt. Van de rol van het water bij het ontstaan van de stad, tot water als bron van rust, verkoeling, inspiratie en waterpret.

In de Stad en het Water verdiepen bezoekers zich in de verhalen over water als oorsprong voor de bruisende lakenhandel en bierbrouwerijen, water als bedreiging ten tijde van de Zuiderzeevloed in 1916, water als bondgenoot tegen oorlogsgeweld in de vorm van de Grebbelinie. Architectuurcentrum FASadE brengt in de tentoonstelling het aspect wonen en water in beeld en gaat daarbij ook in op de actuele wateropgaven. Met foto's van Rufus de Vries en Gerhard Oude Vrielink en interviews door Erik van Marissing.

Verstilde landschappen en leidingwerk.

Water is een bron van inspiratie. Kunstenaars van vroeger en nu reflecteren in hun werk op de band tussen mens en water. Door de schaalmodellen van leidingwerk door Frank Halmans realiseer je je bijvoorbeeld hoe bijzonder het is dat er water uit de kraan komt. Bij de Dreamscapes, van Rob Sweere, vraag je je af of de verstilde landschappen verwijzen naar het verleden, heden of toekomst. En in 'To water is to Be' van Nanno Simonis is het water gevangen in een transparante kubus waarin het straalt, druppelt, stroomt en vloeit waarbij het allerlei contrasterende verschijningsvormen aanneemt.

Er is ook hedendaags werk te zien van Claudy Jongstra, Saskia Boelsums, Peter Bes, Udo Prinsen, Everdien Breken, Anna Khodorovich, JinZiao Zhou, Juane Xue, Jolanda Meulendijks, Noortje Haegens, Ans Bakker en Cees Wouda.

Spelend leren met Waterwiel van de Spullenmannen en Waterbingo

Buiten bij de gracht beïnvloeden kinderen en volwassenen spelenderwijs de loop van het water met het 4 meter hoge Waterwiel van kunstenaarsduo De Spullenmannen. Kinderen spelen in de tentoonstelling samen met hun ouders of grootouders 'Waterbingo', waardoor ze verschillende aspecten van water ontdekken. In Depot Junior kunnen bezoekers van alle leeftijden zelf beeldend aan de slag door met fvalmateriaal een stad te bouwen op het water, te tekenen met waterwoorden of een golven-collage te maken.

Scholen gaan in de tentoonstelling aan de slag met lesmateriaal van Centrum voor Natuur en Milieu Educatie, Waterschap Vallei en Veluwe en Vitens. Met FASadE, NEOS, AIR Rotterdam en Podium Architectuur zijn de handen ineengeslagen voor het Educatieproject Leren in de Metropl(ol)der. Via dit project worden jongeren bewust gemaakt van de kansen op en aan het water en krijgen zij aan de hand van Design Thinking een actieve rol in het vormgeven van hun eigen ruimtelijke toekomst.

Heel Amersfoort in het teken van Water.

In de zomer van 2024 staat heel Amersfoort in het teken van water. Museum Flehite en partners uit de culturele- en de watersector organiseren een activiteitenprogramma. Te denken valt aan expert-meetings, leerzame en creatieve workshops met Vitens, Themavaarten van de Waterlijn, een bezoek aan de Volmolen, een waterexpositie in de Joriskerk, Fiets- en vaartocht met de Eemlijn, een bierproeverij bij de stadsbrouwerij de Drie Ringen, een stadswandeling met het Gilde.

MICHAEL RAEDECKER, MATERIAL WORLDS

Tentoonstelling in het Kunstmuseum te 's-Gravenhage
t/m 11 augustus 2024

Vijftien jaar nadat Kunstmuseum Den Haag een grote tentoonstelling van Michael Raedecker (Amsterdam, 1963) organiseerde, is in het museum een overzichtstentoonstelling over zijn werk te zien. Deze past in een reeks tentoonstellingen over toonaangevende hedendaagse kunstenaars, waaronder Norbert Schwontkowski (2020/2021) en Nicole Eisenman (2022/2023). *Michael Raedecker: material worlds* is in nauwe samenwerking met de kunstenaar samengesteld en laat zijn artistieke ontwikkeling in de afgelopen drie decennia zien.

Met zijn unieke werkwijze, waarbij hij schilderkunst en tekenen combineert met

borduurwerk, reflecteert Raedecker op de wereld en onze plaats daarin. Hij weet in zijn werken een melancholische sfeer te vangen alsof hij herinneringen vastlegt die zich in ruimtes en objecten bevinden. Landschappen, boomhutten en huizen in voorsteden zweven in een rijk tussen realisme en surrealisme, waardoor de grenzen van letterlijke representatie en abstractie vervagen.

Raedecker laat zich voor zijn werk inspireren door het collectieve geheugen, de kunstgeschiedenis en de populaire cultuur. Hij put uit vele bronnen, zoals fotografie, obscure tijdschriften, filmstills en het internet. Voordat een werk tot stand komt, werkt hij zijn ideeën in verf en draad uit in kleinere versies. Deze fotografeert en manipuleert Raedecker digitaal om het beeld dat dan ontstaat vervolgens te vertalen naar een groot doek. Zo ontstaat een spannend spel waarbij het origineel een kopie wordt dat vervolgens weer een plek vindt in het uiteindelijke 'origineel'; de kunstwerken die je in het museum kunt zien. Raedecker: "Terugkijkend zijn de revolutionaire ontwikkelingen van de afgelopen dertig jaar op natuurlijke wijze doorgesijpeld in mijn werk. Ik heb niet alleen het leven, maar ook mezelf, de maatschappij en het schilderen in twijfel getrokken. Misschien niet zozeer 'wat' te schilderen, maar meer 'hoe'."

In *Michael Raedecker: material worlds* zijn ongeveer vijftig werken te zien, afkomstig uit de collectie van het Kunstmuseum en van instellingen en particuliere verzamelaars in Nederland en Groot-Brittannië. Ook wordt één nieuw werk gepresenteerd: *inert pursuit*. Raedecker: "Alle schilderijen in deze tentoonstelling gaan over de aanwezigheid, maar visuele afwezigheid van ons in relatie tot onze omgeving; binnen en buiten. Het landschap, de voorstedelijke omgeving waar de natuur door de mens gebouwde woningen ontmoet. De schilderijen laten zien waar we wonen, de buitenkant van het interieur en ook de verscheidenheid aan spullen die we verzamelen om onze leefomgeving persoonlijk en huiselijk te maken. Ik observeer, vertaal en zet mensen aan het denken over de vraag van 'waar' we bestaan."

Het werk van Michael Raedecker geniet internationale bekendheid en was wereldwijd in diverse instellingen te zien. Ook het Kunstmuseum heeft diverse werken van hem in de collectie. Raedecker ontving de Koninklijke Prijs voor de Schilderkunst (1993), de basisprijs Prix de Rome (1994) en de prestigieuze Britse John Moore Painting Prize (1999). Ook stond hij in 1999 op de shortlist voor de Turner Prijs.

GOOD EARTH INDIA

Tentoonstelling in het Kunstmuseum te 's-Gravenhage
t/m 3 november 2024

In het voorjaar van 1998 organiseerde de Bijenkorf een grootse verkooptentoonstelling van keramiek beschilderd door acht eigentijdse Indiase kunstenaars: Mrinalini Mukherjee (1949-2015), Bharti Kher (geb. 1969), Sheila Makhijani (geb. 1962), Subodh Gupta (geb. 1964), Manisha Parekh (geb. 1964), Gogi Saroj Pal (1945-2024), Shambhavi Singh (geb. 1966) en Sanjeev Sinha (1963-2020). In totaal ging het om een serviescollectie van meer dan tweeduizend objecten, stuk voor stuk met de hand beschilderd en geproduceerd door de porseleinfabrikant Good Earth in New Delhi.

Het project maakte onderdeel uit van 'Doors to India', een veelomvattend evenement met kunst, cultuur en culinaire festiviteiten ter markering van vijftig jaar onafhankelijkheid van India. In het Tropeninstituut en het nabijgelegen theater Soeterijn in Amsterdam vonden verschillende activiteiten plaats met onder meer een verhalenvertelster, een programma gewijd aan de Indiase mystica Mirabai en volop aandacht voor muziek en dans.

Drijvende kracht achter het keramiekproject was Eegje Schoo, voormalig minister van Ontwikkelingssamenwerking (1982-1986) en later ambassadeur in India (1987-1991). Verbonden aan de Foundation for Indian Artists, een stichting die de culturele uitwisseling tussen Nederland en India bevorderde, zette zij zich in voor eigentijdse Indiase kunst. De hier getoonde objecten werden in het najaar van 2023 door Eegje Schoo aan het museum geschonken en maken sindsdien onderdeel uit van de verzameling van Kunstmuseum Den Haag.

HERMAN GORDIJK - DE WERELD ALS EEN SCHOUWTONEEL

Tentoonstelling in het Kunstmuseum te 's-Gravenhage
t/m 25 augustus 2024

Het Kunstmuseum toont in het Berlagekabinet een groep grafische werken van Herman Gordijn (1932-2017) die het museum kreeg geschonken van Joseph Kessels, de levenspartner van de kunstenaar. De grafische werken worden hier getoond in relatie tot een niet eerder geëxposeerd onderdeel uit zijn oeuvre: zijn theaterontwerpen.

Het oeuvre van Herman Gordijn is zeer gevarieerd en loopt uiteen van zeer realistische portretten (vaak in opdracht) tot bijna abstracte landschappen. Zijn stadsgezichten en mannelijke en vrouwelijke naakten zijn niet mooi in de traditionele zin van het woord, maar uitdagend en bijna surrealistisch te noemen. Het grote publiek kent Herman Gordijn vooral van zijn realistische schilderkunst. Minder bekend zijn zijn theaterontwerpen, die bestaan uit theatermaquettes en prenten met kostuumontwerpen. In tien jaar tijd, van 1959 tot 1969, ontwierp Gordijn kostuums en

decors voor maar liefst 36 producties. Meer dan 120 ontwerpen bevinden zich in de theatercollectie van het Allard Pierson Museum. In de nalatenschap van Herman Gordijn zijn nog eens ruim 400 ontwerpen aangetroffen. Slechts een klein gedeelte is hiervan in Kunstmuseum Den Haag te zien.

De personages die Gordijn portretteert in deze ontwerpen - alsook in zijn prenten - voldoen niet aan de standaard geïdealiseerde beelden van schoonheid. Gordijn keek met een scherp oog naar de mens. Hij maakte vluchtige schetsen van zijn directe observaties en zette deze in zijn atelier om tot een uitgewerkt kunstwerk. In zijn theaterwerken liet Gordijn zich niet alleen leiden door het verhaal van het toneelstuk, maar ook door de acteurs en actrices die de rollen tot leven wekten. Tezamen illustreren zij hoe Gordijn het leven zag: als een schouwtoneel waarin wij allemaal een eigen rol spelen.

VILMA HENKELMAN, THE VERY MOMENT

Tentoonstelling in het Kunstmuseum te 's-Gravenhage

t/m 3 november 2024

“De klei ben ik” - Dit is een uitspraak van de keramist Vilma Henkelman (1944-2023), waaruit direct duidelijk wordt dat zij zich volledig identificeert met dit materiaal. Met een feministische inslag bevrijdt Henkelman de klei van connotaties als ‘vrouwelijk’ of ‘toegepast’. In haar oeuvre zoekt Henkelman continu de grenzen op tussen toegepaste kunst, beeldhouwkunst en performance art. Haar oeuvre was haar tijd ver vooruit en getuigt naast haar vakmanschap evenwel van een gedreven inhoudelijke agenda. Met *The very moment* brengt het Kunstmuseum een eerbetoon aan deze belangrijke Nederlandse kunstenaar.

Na een klassiek begin met vormen als vazen, borden en schotels begint zij aan gedurfde experimenten als een ‘potvorm met zes stukjes been ingesnoerd met touw’, of een ‘schaal doorboord met een staaf betonijzer’. In haar grote organisch gevormde objecten is haar lichaam als signatuur terug te vinden, klein als de afdruk van haar duim of levensgroot gelijk aan haar eigen afmetingen. Haar tactiele werken ontstaan als resultaat van de handeling van het draaien, het kneden en betasten, als een reflectie en getuige van

het productieproces.

The very moment

Een hoogtepunt in de tentoonstelling is de groep werken *The very moment*, waar meditatie centraal staat in het maakproces. In een meditatieve staat bewerkt Henkelman haar levensgrote gedraaide vazen. Voor de klei de oven in gaat, pakt Henkelman een machete, een lang junglemes, doopt deze in mat zwart glazuur en slaat met een gerichte kracht een snede in de speciaal daarvoor gedraaide kolom. Het glazuur spettert over het object en laat een uniek spoor achter. Henkelmans lichaamsvorm, de kracht van haar armen en de authenticiteit van het moment komen samen, met steeds een uniek object als resultaat. Dit spirituele maakproces weet ze neer te zetten als een performance.

SPECIFIC OBJECTS

met werk van Donald Judd, Pieter Geraerds, Geert Lap en Maria van Kesteren.
Tentoonstelling in het Kunstmuseum te 's-Gravenhage
t/m 3 november 2024

Specific Objects presenteert prenten en een beeldobject van Donald Judd (1928-1994) uit de jaren 80 en 90 samen met werk door drie Nederlandse makers: Maria van Kesteren (1933-2020), Pieter Geraedts (*1940) en Geert Lap (1951-2017).

Van Kesteren (in hout), Geraedts en Lap (keramiek) gaan de grenzen van de toegepaste kunst voorbij.. Alle drie kunstenaars zijn op zoek naar de perfecte vorm en laten daarbij alle restricties van functionaliteit varen. Door de reductie op monochromie en simpele geometrische vormen als bollen, ovalen, kubussen, kegels of piramides ontstaan er reeksen gerelateerde objecten die door minimale variaties gekenmerkt zijn.

De strenge en elegante ruimtelijke werking lijkt niet toevallig op de minimalistische prenten door Donald Judd, een prominente vertegenwoordiger van de Minimal Art. Van Kesteren, Geraedts en Lap weten de idealen van Minimal Art te vertalen naar de media van toegepaste kunst.

Tot de dag van vandaag werkt de minimalistische esthetiek door in hedendaagse design stijlen en dagelijkse gebruiksvoorwerpen.

BERT LOERAKKER

Zonder titel, schilderijen 1997 - 2023
Tentoonstelling in de Kunsthal te Helmond
t/m 29 september 2024

Bert Loerakker is misschien wel Helmonds bekendste hedendaagse schilder

Kunstenaar Bert Loerakker geeft nooit titels aan zijn werken. Die vindt hij te bepalend voor zijn werk. Door een titel te geven wordt een beschouwer teveel gestuurd in het kijken en ervaren van het werk, vindt hij. Voor Loerakker is het belangrijk dat je bij het beschouwen van het werk een bepaalde vrijheid ervaart om het werk te 'lezen'.

Werken van Loerakker bestaan bijna altijd uit twee delen. Vaak zijn deze delen los van elkaar, maar soms zijn ze ook op verschillende manieren aan elkaar bevestigd en geïntegreerd in één doek. Bijna altijd wisselen een schilderachtig deel en een abstract deel elkaar af. Soms vormen ze pendants die elkaar aanvullen, maar soms gaan ze ook frictie met elkaar aan of volledig in elkaar over.

Bert Loerakker daagt je uit om goed te kijken. De uitdaging begint eigenlijk pas nadat je het werk hebt waargenomen. Dan ga je je afvragen: wat is de relatie tussen het figuratieve en het abstracte werk? Wat nemen ze van elkaar mee en waar staan ze haaks op elkaar? Door zijn onderzoekende manier van werken stelt hij ook vragen aan jou als toeschouwer en laat hij ruimte voor verschillende associaties.

De tentoonstelling laat werken zien uit een schilderperiode van 1997 tot nu. Telkens worden er kleine clusters gevormd van verschillende periodes uit zijn oeuvre. Maar hoe verschillend ze ook zijn, ze hebben allemaal één gemene deler: 'het zijn allemaal échte Loerakkers'.

DAILY ENCOUNTERS AND HOW TO CATCH THEM

Tentoonstelling in de Kunsthal te Helmond

t/m 29 september 2024

'Do you have the patience to wait until the mudd settles and the water is clear? Can you remain unmoving till the right action arises by itself?'

Heb je het geduld om te wachten tot modder bezinkt en het water helder is? kun je onbeweeglijk blijven tot de juiste handeling uit zichzelf ontstaat? Lao Zi- Tao te ching

Kunst kan een klein moment uit het dagelijks leven voor eeuwig vastleggen. Vluchtige momenten worden stilgezet, om ze vast te houden voor ze van ons wegglijpen. Regendruppels op een oppervlak, licht dat achter

wolken vandaan schijnt en naar beneden dwarrelende blaadjes van een boeket uitgebloeide tulpen. Maar ook niet-tastbare fenomenen als herinneringen aan een landschap van vroeger, lichamelijke sensaties na verlies of fantoombeelden die af en toe onverwacht op je netvlies verschijnen. Allemaal ogenschijnlijk vluchtige gebeurtenissen die de kunstenaars in deze tentoonstelling gebruiken in hun werk.

Maar de tentoonstelling gaat ook over het schilderen zelf. Hoe schilder je een vingervlek op een bewasemde spiegel, het gladde metalen oppervlak van een liftdeur, hoe vang je de essentie van de zon die door de bomen schijnt? Hoe combineer je het gevoel dat je krijgt wanneer je iets ziet, met wat je daadwerkelijk waarneemt? Wat schilder je wel, maar wat schilder je juist ook niet?

De kunstenaars in deze tentoonstelling gebruiken kleine dagelijkse fenomenen in hun werk. Ze laten zien hoe waarachtig de wereld om je heen is. Ze nemen je mee op een reis langs herinneringen of spelen met perceptie en optische illusies om je na te laten denken over de manier waarop je kijkt. In een ode aan het dagelijkse brengen zij niet alleen aan het licht wat er allemaal om je heen te zien is, maar nodigen ze je ook uit om hun wereld in te stappen en daar zelf iets uit te nemen naar de jouwe.

In deze tentoonstelling wordt werk getoond van Caja Boogers, Lieven Hendriks, Marie Reintjes, Eva Spierenburg, Evi Vingerling en Agnes Waruguru.

DRAKEN EN DEMONEN

5000 jaar Aziatische keramiek uit de collectie Anders
Tentoonstelling in het Groninger Museum te Groningen
t/m 2 maart 2025

Maak een reis langs de highlights uit de meer dan 1.400 stukken tellende collectie keramische objecten van het echtpaar George Anders en Netty Bücher. Elk object vertelt iets over de geschiedenis, de gewoontes en rituelen van mensen. Van schooltradities tot theerituelen en van draken tot demonen.

In het Chinese jaar van de Draak nodigen we je uit voor een reis door 5000 jaar Aziatische keramiek. Met elk voorwerp ontdek je meer over historische en culturele gebruiken rondom eten en drinken. Verdiep je in de meer spirituele en filosofische onderwerpen die in de keramische objecten worden

aangesneden, zoals de rol en betekenis van Chinese goden in de samenleving en reflecties op de kosmos.

In de tentoonstelling krijg je de kans om keramische objecten aan te raken. Door het voelen van het keramiek kun je de textuur, de vorm en de fijnheid van de objecten beter begrijpen en waarderen.

George Anders, hoogleraar humane genetica uit Luxemburg en Netty Bücher, bioloog uit Zwitserland, woonden jarenlang in Haren vlakbij Groningen en waren enthousiaste verzamelaars van Chinees en Japans porselein. Ze reisden de hele wereld over om musea te bezoeken en bouwden een uitgebreide bibliotheek over keramiek op. Via veilingen verzamelden ze meer dan 1.400 keramische objecten, variërend van heel vroege tot hedendaagse Aziatische keramiek.

De Stichting voor Aziatische Kunst en Kunstnijverheid, opgericht door het echtpaar, zorgt samen met het Groninger Museum voor de collectie na hun overlijden.

Draken & Demonen – 5000 Jaar Aziatische Keramiek uit de Collectie Anders is te zien in het Starck paviljoen.

REDDERS OP ZEE

200 jaar Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij
tentoonstelling in het Katwijk's Museum te Katwijk (ZH)
t/m 25 augustus 2024

Het station in Katwijk is één van de oudste reddingstations van de Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij (KNRM) met sinds 1824 een geregistreerd lid, Cornelis van der Bent, van het plaatselijke bestuur van de toenmalige NZHRM. Een jaar na de landelijke oprichting van de reddingmaatschappij op 11 november 1824, werd in Katwijk al een roei-reddingboot gestationeerd. Pas in 1827 werd de eerste redding verricht. Die eerste actie op station Katwijk was gekoppeld aan de stranding van de visserspink “Maria Andrietta” op de kust van Katwijk.

Met een bestaan van 200 jaar, kent het reddingstation Katwijk een lange traditie. Het station ligt aan een kustdeel dat niet doorsneden wordt door een haven of de uitmonding van een rivier. Reddingen vinden en vonden dus plaats vanaf het strand. Dat verhoogde de risico's bij de inzet

van de roeireddingboot en later de met motoren voortgedreven strandreddingboten. Minimaal twee keer moet de branding getrotseerd worden bij een inzet of oefening. Zoals iedere kustbewoner weet is het trotseren van de brekers in de branding één van de grootste risico's bij het de zee ingaan of het vanuit zee terugkeren naar het strand.

In de tentoonstelling worden persoonlijke verhalen bij reddingacties en verhalen van het station Katwijk in woord en beeld gebracht. Het zijn verhalen door de jaren heen die illustratief zijn voor het werk van alle vrijwilligers van de Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij. Vrijwilligers die dag en nacht voor onze veiligheid op zee klaar staan, ook in Katwijk.

Eén van die acties vond plaats op 27 oktober 1935. 's Morgens merkte een groepje stropers dat er een vissersschip, een logger, in de problemen was geraakt. Het lukte de vissers maar niet om door de branding te geraken door de aanhoudende stevige westenwind. De bemanning stak vuurpijlen af en er werd gestakeld met een vuurpot. De stropers waarschuwden de politie die op zijn buurt de schipper van de roeireddingboot belde waarna de roeireddingboot ter hoogte van de Jan Tooropstraat zee koos. Het vissersschip voer onder Poolse vlag GDY132 en had de naam "Mewa X". Er waren 14 bemanningsleden aan boord en 544 kantjes haring. De totaal verkleumde vissers konden gelukkig worden gered door de bemanningsleden van de Katwijkse reddingboot.

Deze in nood verkerende logger is door de toen in Katwijk woonachtige kunstenaar Tjeerd Bottema (1884-1978) op doek vereeuwigd.

Het schilderij van Bottema is samen met een 20-tal andere schilderijen te zien op de tentoonstelling "200 jaar KNRM Redders op zee" in het Katwijkse Museum.

Centraal daarin staan stormen, schipbreuken, strandingen en reddingen die door 19de en 20ste-eeuwse Romantische en Haagse School kunstenaars op doek zijn vereeuwigd. Met kunstschilders als Johannes Hermanus Koekkoek, Willem Anthonie van Deventer, George Lourens Kiers, Hendrik Willem Mesdag, Hans von Bartels, Frederika Broeksmit en Tjeerd Bottema.

De tentoonstelling "Redders op zee - 200 jaar Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij" in het Katwijkse Museum is onderdeel van een reeks tentoonstellingen in musea door heel Nederland, die in 2024 ter ere van het 200-jarig bestaan van de Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij wordt gehouden.

HETTY HUISMAN, BASELINES

Tentoonstelling in het Kröller-Müller Museum te Otterlo
t/m 8 september 2024

In *Baselines* zie je tekeningen, fotografie, video-installaties en sculptuur van kunstenaar Hetty Huisman (Zaandam, 1941 - Amsterdam, 2017). De veelzijdige presentatie laat de breedte van haar oeuvre zien.

Aanleiding voor de presentatie is de aankoop van Hetty Huismans *Baselines* (1974), een sleutelstuk uit het oeuvre van de kunstenaar. De serie bladen laat de kern van Huismans kunstpraktijk zien, waarin ze met het medium keramiek experimenteert. *Baselines* is een belangrijke aanvul-

ling op de andere werken van Huisman in de collectie van het museum.

Begin jaren zestig studeert Huisman aan de Staatliche Ingenieurs- und Werkschule für Keramik in het Duitse Höhr-Grenzhausen, waar ze technisch onderzoek doet naar keramische chemische processen en vuurvaste materialen. Ze richt zich op de verbranding van aarde: het droog en hard bakken van natte klei. Een reis naar de Amerikaanse Westkust in 1966 brengt haar in contact met kunstenaars die het beperkte beeld van keramiek als gebruiksvoorwerp aan de kaak stellen. In 1968 voegt Huisman 'CeragenetiCs' toe aan haar naam, een combinatie van 'Ceramics', het Engelse woord voor keramiek, en 'genetica', om haar innige relatie met keramiek te markeren.

Huisman gaat een conceptueel, haast scheikundig experiment aan met keramiek. Ze breekt af, ontleedt en haalt uit elkaar om met de gevonden basiselementen weer nieuw werk te maken door op te bouwen, samen te stellen en compositie te maken. Deze analytische benadering zie je terug in *Baselines*, dat gebaseerd is op een sculptuur die ze in 1970 maakte: *Uppies or Downies – No Comment, No. 1*. Ze ontleedt de basismaterialen ervan – grafiet, lood, aluminium en keramiek – en verwerkt deze tot vier series van zes bladen. In een andere serie, *Graph and Graphite – No. 4* (1975), noteert Huisman stapsgewijs het effect van steeds hogere oventemperaturen op het bakken van klei.

KLAAS GUBBELS - LANG LEVE DE KUNST

Tentoonstelling in Museum Arnhem te Arnhem
t/m 18 augustus 2024

Klaas Gubbels – Lang leve de kunst is een feestelijk erbetoon aan de indrukwekkende carrière van een van Nederlands meest gerenommeerde kunstenaars. Dit jaar vierde Klaas Gubbels (1934) zijn negentigste verjaardag, en dat verdient een feestje.

Al meer dan zeventig jaar woont en werkt Gubbels in Arnhem. In die tijd heeft hij zijn sporen achtergelaten in de stad en in het museum. Denk aan *Hoge Poten* (2014) aan de Onderlangs of *De Zwanenhals* (2000) in de beeldentuin van Museum Arnhem.

Zijn enorme oeuvre, dat hij in ruim zestig jaar heeft gemaakt, laat zien dat Gubbels nooit stil heeft gezeten. In zijn persoonlijkheid én in zijn werk merk je een grote nieuwsgierigheid en creativiteit, wat je goed kunt zien in deze tentoonstelling. Je kunt een combinatie verwachten van publiekslievelingen uit de museumcollectie en daarbuiten. *Klaas Gubbels – Lang leve de kunst* toont een kleurrijk palet van een minstens zo kleurrijke kunstenaar.

NAAR EIGEN HAND. NIEUW TALENT REAGEERT OP KLAAS GUBBELS

Tentoonstelling in Museum Arnhem te Arnhem

t/m 18 augustus 2024

Museum Arnhem heeft vier talentvolle kunstenaars gevraagd om te reageren op het werk van Klaas Gubbels. Koos Buster, Oussama Diab, Merel Jansen en Nora Taher laten dit elk op hun eigen manier zien. *Naar eigen hand* is tegelijk te zien met *Klaas Gubbels - Lang leve de kunst*.

De Arnhemse Merel Jansen (1990) maakt voor de tentoonstelling een dubbelportret van Klaas Gubbels en zijn vrouw Heleen Gubbels Blanken. Dit werk is een liefdevol eerbetoon aan beide personen. De een kan niet zonder de ander, kunst mengt zich in hun beiden levens.

Nora Fawzia Taher (1998) haalt haar inspiratie uit Gubbels' kracht om nieuwe betekenissen te geven aan eenvoudige voorwerpen. Zo neemt Taher in haar werk *Unseated borders* de mogelijkheden van een stoel weg. Zo kun je nieuwe vormen over je identiteit en jouw idee van thuis ontdekken.

Oussama Diab (1977) presenteert werk wat nooit eerder tentoongesteld is, waaronder *Horen zien zwijgen* (2022). Een schilderij van indrukwekkend formaat, dat verwijst naar het bekende spreekwoord. In zijn werk speelt het soefisme een belangrijke rol, waarbij de kracht van eenvoudige symbolen de moeilijkheid overstijgt. Diab ziet hierin een overeenkomst met het werk van Gubbels.

Koos Buster (1991) maakt zijn eigen boekenplank, geïnspireerd door *De leesplank* (1964) van Gubbels. Busters werk, soms ironisch zoals dat van Gubbels, omvat ook een salontafel, die lijkt op een tafel na een feestje bij iemand thuis. In zijn eigen, kenmerkende stijl verwijst Buster op verschillende manieren naar Gubbels.

MUSEUM OF MEMORY

Aanwinsten van de afgelopen vijf jaar.

Tentoonstelling in Museum Arnhem te Arnhem

t/m 18 augustus 2024

museum of memory

aanwinsten van de afgelopen vijf jaar

28 apr. – 18 aug. 2024 / utrechtseweg 87

In *Museum of Memory* kun je nieuwe aanwinsten van de afgelopen vijf jaar bewonderen, die nog niet eerder in het museum zijn tentoongesteld.

De titel van de tentoonstelling verwijst naar het onlangs verworven kunstwerk *Museum of Memory VII* van Stansfield/Hooykaas. *Museum of Memory* onderzoekt belangrijke thema's van Museum Arnhem, zoals natuur, feminisme, kolonialisme en hedendaagse ongelijkheden die hieruit voortvloeien in de samenleving. De presentatie is bescheiden maar indrukwekkend, met werk van onder meer Wendelien van Oldenborgh, Linda Stein en Angèle Etoundi Essamba.

NA REGEN KOMT NEONLICHT

Muziek, clubavond en tentoonstelling van kimono

Tentoonstelling in Museum Arnhem

t/m 18 augustus 2024

na regen komt neonlicht

muziek, clubavond en tentoonstelling van kimono

10 mei – 18 aug. 2024 / utrechtseweg 87

Wat gebeurt er wanneer je deze wereld loslaat en je volledig laat leiden door gevoel? Wanneer je gevoel, associatie en creativiteit belangrijker maakt dan wat de wereld om je heen van je verwacht?

Na regen komt neonlicht is het resultaat van het onderzoek van de Arnhemse R&B-producer/songwriter KIMONO naar zijn creatieve en persoonlijke ontwikkeling. Dit project, bestaande uit muziek, een clubavond en tentoonstelling, neemt je mee op een zintuiglijke tijdreis van 10 jaar, waarin KIMONO's creatieve visie en identiteit zich hebben gevormd.

Kunst, muziek en zinnenprikkelend design leiden je in de expositie langs zijn emoties en gedachten en die van zijn community. Denk aan onderwerpen als liefde, seks, eenzaamheid, angst, hebzucht, technologie, persoonlijke ontwikkeling en identiteit, en werk van kunstenaars als Daniel Arsham, Sondi, Nick Verstand, Sabine Marcelis, Anya Janssen, Joop Moesman en Lydia Schouten.

Tijdens deze reis heeft KIMONO steeds geleefd en gewerkt op basis van zijn intuïtie en autonomie. Hij nodigt je uit om hetzelfde te doen; om de wereld van logica los te laten en samen met hem op gevoel je weg te vinden. Hij moedigt je aan om zo ook je eigen creativiteit te ontdekken en ervaren.

Over KIMONO en zijn community

R&B producer/songwriter KIMONO, ook wel bekend als Thierno Levi Bio (30), is een allround creative, geboren in Rotterdam, getogen in Arnhem. In zijn dagelijks leven draait alles om het bedenken van con-

cepten voor zijn eigen muziek, het organiseren van evenementen en het runnen van 't Weeshuis, een community van en voor jonge makers, artiesten en kunstenaars uit Arnhem en omgeving. Hij is altijd op zoek naar nieuwe manieren om verschillende disciplines en mensen met verschillende achtergronden te verbinden en creativiteit te vieren.

Naast KIMONO, is er een groep jonge creatives uit zijn community bij het maakproces van de tentoonstelling betrokken. Ze denken mee over de tentoonstelling, bijbehorende evenementen, educatie, marketing en merchandise.

Over *Ontgrenzen*

Na regen komt neonlicht maakt onderdeel uit van het vier jaar durende project *Ontgrenzen* (2021-2024). Hierbij werken het [Valkhof Museum](#) en Museum Arnhem met verschillende, wisselende groepen (*publics in residence*) aan tentoonstellingen, waardoor er nieuwe vormen van presenteren en representatie ontstaan. *Ontgrenzen* heeft door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap een plaats in de Basisinfrastructuur (2021-2024) toegekend gekregen.

STUDIO LENNEKE WISPELWEY, BREEKBARE WEELDE

Tentoonstelling in Museum Arnhem te Arnhem
t/m 8 september 2024

Studio Lenneke Wispelwey bestond in 2023 15 jaar. Om dat te vieren, komt er een bijzondere tentoonstelling aan in Museum Arnhem. *Studio Lenneke Wispelwey - Breekbare weelde* biedt een overzicht van Wispelweys werk. Bovendien heeft ze een selectie gemaakt uit de collectie van het museum, met kunstwerken die haar hart hebben gestolen. Stap binnen in Wispelweys wonderlijke wereld, met servies, tekeningen, schilderijen en meer.

Kijk door de ogen van Wispelwey en ervaar de favorieten uit onze collectie zoals nooit tevoren. Ze koos alle kunstwerken vanuit een persoonlijke interesse. Haar eigen werk wordt tentoongesteld naast deze stukken uit onze collectie. Het resultaat doet denken aan een servieskast bij iemand thuis, met allemaal bijzondere schatten die bij elkaar zijn verzameld. Bovendien wordt er gloednieuw werk getoond, speciaal gemaakt voor deze tentoonstelling.

Studio Lenneke Wispelwey - Breekbare weelde is onderdeel van het tentoonstellingsconcept [OPEN](#), waarin Museum Arnhem mensen op een andere manier kunst laat ervaren.

Over Lenneke Wispelwey: [Lenneke Wispelwey](#) heeft na haar afstuderen aan de afdeling Product Design van ArtEZ in 2008 haar eigen ontwerpstudio in Arnhem opgericht. Met een passie voor porselein maakt ze prachtige, poederkleurige stukken met geometrische patronen. Haar inspiratie komt voort uit haar eigen herinneringen en vondsten uit het dagelijks leven. Haar liefde voor vintage zie je terug in haar atelier en galerie in Velp.

EDELE KUNST. OVER LUXE PAARDEN EN WERKPAARDEN

Tentoonstelling in het Veenkoloniaal Museum te Veendam
t/m 22 september 2024

Naast werken van de Groningse Otto Eerelman (1839-1926) wordt ook de paardenkunst van de Groningse Tabertus Melissen (1906-1983) geëxposeerd.

ODE AAN DE VEENKOLONIALE VROUW

Tentoonstelling in het veenkoloniaal Museum te Veendam
t/m 29 september 2024

In deze tentoonstelling tonen 19 hedendaagse kunstenaars hun interpretatie van bijzondere Veenkoloniale vrouwen.

GEDRUKT IN ZUTPHEN

Tentoonstelling in het Stedelijk Museum Zutphen
t/m 15 september 2024

Zutphen kent een lange geschiedenis als het gaat om het gedrukte woord. Al in 1518 werd het eerste boek gedrukt in Zutphen. Sindsdien herbergde de stad diverse drukkerijen, uitgeverijen en boekbinderijen. Het, mede in Zutphen, gedrukte woord bracht ons uiteindelijk democratie, onderwijs voor iedereen en natuurlijk leesplezier. Gedrukt in Zutphen, naar het gelijknamige themajaar van Erfgoedcentrum Zutphen, is een ode aan Zutphen boekenstad.

VERBORGEN ACHTER MUREN

Tentoonstelling in Museum Krona te Uden
t/m 15 september 2024

Iconen, zilver, beelden, textiel, relieken en schilderkunst, van de tijd van Jeroen Bosch tot Marc Mulders: *Verborgen achter Muren* opent op zaterdag 20 april en toont een veelzijdigheid aan bijzondere kunstschaten uit de collectie van Museum Krona, aangevuld met unieke bruiklenen. Tijdens deze laatste expositie van het jubileumjaar worden zelden getoonde schatten gepresenteerd, de kruidentuin in het middelpunt gezet, delen van het klooster tijdens speciale gelegenheden geopend.

50 Jaar Museum Krona. 50 jaar kunst, klooster en kruidentuin deels verborgen achter muren. *Verborgen achter Muren* belicht het resultaat van een halve eeuw verzamelen, aangevuld met uitzonderlijke, voor velen onbekende kunstwerken uit kloosters en kerken en van particulieren. Onder deze bijzondere objecten zijn onder andere de fraaie bekroning van een abt staf uit 1536 uit het klooster van de norbertijnen van Heeswijk-Dinther, een indrukwekkende Man van Smarten uit de parochie van Oostrum en de juwelen van Anna Paulowna uit de collectie van het Bisschoppelijk Paleis te zien. Oude kunst wordt gecombineerd en verbonden met moderne en hedendaagse kunst, waaronder Robert Zandvliet, Bertien van Manen, Inge en Martin Riebeek en de recent overleden Johan Claassen.

De abdij van de zusters Birgittinessen, het klooster, de kapel en de omringende terreinen zijn gewoonlijk niet toegankelijk voor publiek. Speciaal voor deze expositie worden de voorhof, de kapel en gedeeltes van de abdij opengesteld voor groepen, onder leiding van een gids. Deze rondleidingen zijn een unieke kans om kennis te maken met een leven van spiritualiteit en verstillig.

In opdracht van Museum Krona maakt Nan Groot Antink een kunstwerk gevefd met verfplanten uit de kruidentuin. In combinatie met een groep laatmiddeleeuwse beelden speelt de kunstenaar in op voorstellingen van Maria in de schilderkunst van rond 1500-1550. Ook in het werk van andere kunste-

naars als Reinoud van Vught en Marc Mulders wordt de relatie tussen de kunst en de kruidentuin, tussen binnen en buiten gezocht.

De expositie toont werk van | Nan Groot Antink, Jacques Frenken, Robert Zandvliet, Reinoud van Vught, Marc Mulders, Thom Puckey, Derk Thijs, Bas Meerman, Frans Verhaak, Johan Claassen, Inge en Martin Riebeek, Raoef Mamedov en Jeroen Bosch (navolgers).

Bruiklenen van kloosters van de Norbertijnen, Kruisheren, Clarissen, Zusters penitenten, Kapucijnen, Birgittinessen en de Duitse orde Gemert-Handel.

Bruiklenen van de parochies Tilburg, Vught, Hulsel, Aarle Rixtel, Geldrop, Grave, 's-Hertogenbosch, Eindhoven, Oostrum e.a.

NIEUW WIT. HEDENDAAGSE PORSELEINKUNST

Tentoonstelling in Keramiekcentrum Tiendschuur te Tegelen
van 5 juli 2024 t/m 8 december 2024

Porselein was het witte goud dat in de VOC-tijd mee naar Nederland werd gebracht. In de 18e eeuw slaagden Europese fabrieken erin een vergelijkbaar materiaal te produceren.

Tegenwoordig is porselein niet meer weg te denken uit ons dagelijks leven. Wastafels, wc-potten, serviezen, protheses, zelfs messen en machineonderdelen worden van dit harde witte materiaal gemaakt. Deze expositie loopt parallel aan de tentoonstelling Porseleinkoorts in Nationaal Keramiek Museum Princessehof in Leeuwarden. Zij besteden aandacht aan het eerste Europese porselein uit de 18e eeuw.

Keramiekcentrum Tiendschuur toont hedendaagse porseleinkunst van toonaangevende makers uit heel Europa.

PETRA BOSHART

Tentoonstelling in Beeldengalerij Het Depot (Villa Hinkeloord) te Wageningen
t/m 26 januari 2025

In Villa Hinkeloord kunt u de solotentoonstelling van Petra Boshart bewonderen. Petra Boshart stamt uit een steenhouwersgeslacht en is voor ons een oude bekende. Op deze tentoonstelling toont zij veel nieuw werk. Bij de tentoonstelling zal een nieuwe monografie verschijnen, 'Petra Boshart Dood en Leven'.

Stenen leven voor Petra Boshart. Van jongs af aan, tot op de dag van vandaag, is het leven haar allesomvattende thema. 'Aarde' was haar eerste grote beeld. Ze was en is nieuwsgierig naar wat de mens drijft, met interesses voor mythen, historie en andere culturen. Duidelijk is de voorkeur voor cirkels, grote robuuste, aardse vormen. Ook komt de afgeplatte vormgeving terug zoals bij 'Vrouw in Zand' en 'Zwarte Tors'.

Boshart ontwikkelde vanaf het begin een eigen vormtaal, meestal afgeleid van figuratie. Dat is duidelijk te zien in een vroeg werk 'Marktvrouw II' uit 1986. Zelf vindt ze dit een van haar beste beelden.

Hoe het leven is ontstaan, is een vraag waarop zij tot op de dag van vandaag een antwoord tracht te vinden. De samenhang van het ontstaan van de eerste cellen, water en waterwezens, zijn vragen die haar steeds opnieuw bezighouden. Door de kennismaking met voor haar nieuwe culturen stapte ze eind jaren tachtig af van haar figuratieve vormtaal en ontwikkelde ze een eigen idioom waarin ze emoties zoals liefde, kracht en seksualiteit tot een eenheid wist te brengen. Een voorbeeld hiervan is het beeld 'The great marriage' (1987).

De geboorte van Nick zorgde voor een reeks beeldhouwwerken die te maken had met het moederschap en het voeden van haar zoon: 'Mamantar' (1999), 'Mamatoto' (2000) en het beeld 'Land van melk en honing' (2000).

De laatste jaren heeft ze het accent van haar werk verlegd naar zeedieren en ééncellige levensvormen die met water en zeeleven te maken hebben. De evolutie speelt daarin een belangrijke rol. De beelden zijn ontstaan door een kruisbestuiving van twee thema's die als een rode draad door haar oeuvre lopen: de fascinatie voor de oorsprong van het leven en het thema stroming of 'panta rhei'. Deze thematiek speelt al vanaf haar jeugd een belangrijke rol.

Lag het altijd al in haar naam besloten dat Petra Boshart (1960) haar hart aan dit harde, weerbarstige materiaal zou toekennen? Petra is het Griekse woord voor steen en de suggestie doet eigenlijk teniet aan de werkelijke, meer diepgaande relatie die ze heeft met het materiaal. Steenhakken zit bij haar familie in het bloed: zowel haar overgrootvader, grootvader én vader waren steenhouwers. Het enige verschil is dat zij de eerste is die het materiaal als beeldend kunstenaar benadert.

De sculpturen van Boshart bezitten een universele waarde. Enerzijds lijken ze er altijd al te zijn geweest, en anderzijds zijn ze volkomen nieuw en ongekend. De kenmerkende abstracte vormen refereren aan symbolen en artefacten uit verloren beschavingen of roepen associaties op met de meest uiteenlopende voortbrengselen uit de natuur. Dit maakt haar beelden aards en spiritueel tegelijk en daardoor werken ze diep in op het onderbewustzijn van de beschouwer.

GEDREVEN DOOR DE GEEST, ANNEKE KAAI

Tentoonstelling in Museum Sjoel Elburg

t/m 31 augustus 2024

Museum Sjoel Elburg presenteert 'Gedreven door de Geest' van kunstenaars Anneke Kaai. Schilderijen van Anneke Kaai hebben altijd een relatie met de Bijbel of een aanverwant thema, waarbij de kunstenaars zich 'ingeblazen' weet door de Geest van God.

Anneke Kaai-van Wijngaarden (1951) studeerde na een klassieke opleiding aan de Gooise Academie voor Beeldende Kunsten op de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam. De schilderijen van Anneke Kaai hebben altijd een relatie met de Bijbel of een aanverwant thema. Dat ligt volgens haar aan de jaren zestig en zeventig waarin zij studeerde. In deze tijd kwamen veel tradities en waarden op de schop te staan en werd God dood verklaard. Dat laatste raakte haar als jong kunstenaar diep. 'Want ondanks mijn twijfels en vragen, ervaarde ik God als heel dichtbij', zegt zij. Ze nam zich zelf voor dat ze zich, eenmaal afgestudeerd, door God zou laten inspireren in haar kunstuitingen. Inspiratie met een hoofdletter betekent voor Anneke

Kaai 'ingeblazen worden door de Geest van God.'

Op de Rietveld Academie experimenteerde Anneke Kaai met nieuwe en moderne technieken. Schilderen op plexiglas verving het klassieke schilderen op linnen. 'Het was een zoektocht voor mij, maar

achteraf ben ik dankbaar dat ik dit allemaal heb kunnen leren', aldus Anneke Kaai in een gesprek met de tentoonstellingscommissie van Museum Sjoel Elburg. Aanvankelijk was het werk van Anneke Kaai strak en grafisch van aard, maar gaandeweg werd zij vrijer en ontwikkelde zij een rijke en persoonlijke beeldtaal, die aansluit bij de moderne abstractie. Haar schilderkunst omvat vooral abstract-expressionistische voorstellingen. Ze maakte de keus om bepaalde thema's in 'serievorm' te gaan schilderen. Ieder werk verbeeldt dan een onderdeel van dat thema. Een Bijbelboek, of een deel daarvan, kan zo'n thema zijn. Bekende series van Anneke Kaai zijn: De Schepping, Tien Geboden, de Psalmen, Openbaring, het Credo (Apostolische Geloofsbelijdenis), Bijbelwoorden, Relaties met God, Portretten van Bijbelse vrouwen, Gebeden en Losse werken.

Het werk van Anneke Kaai wordt vaak tentoongesteld in kerken, waar door de eeuwen heen is gepreekt, gebeden en gezongen. In de zomer van 2022 hing in de Grote Kerk van Delft een expositie ter gelegenheid van haar 50-jarige carrière als kunstenares. Van de boeken van het werk van Anneke Kaai zijn in totaal zo'n 40.000 exemplaren wereldwijd verkocht. Het is voor het eerst dat Anneke Kaai in Museum Sjoel Elburg – de oude monumentale synagoge – exposeert.

Voor dit portret van Eva is gebruik gemaakt van het boek 'Iesjah. Portret van een Bijbelse vrouw', door Anneke Kaai, uitgeverij Mozaïek & Piquant Editions, 2009.

AAN 'T WATER

Tentoonstelling in Museum More te Gorssel

t/m 08 september 2024

Dit voorjaar en deze zomer brengt Museum MORE een ode aan ons water. Samen met gastconservator Boudewijn Bakker organiseert MORE een tentoonstelling rondom dit thema.

Met ongeveer vijftig schilderijen, tekeningen en prenten uit de afgelopen 120 jaar voert Aan 't Water je langs zowel de aantrekkelijke als de omineuze aspecten van water in Nederland. Te zien in de Tuinzaal van Museum MORE.

Tegelijk met de tentoonstelling publiceert Uitgeverij Thoth het boek Aan 't water: 100 watergedichten en 100 watergezichten.

Schrijver Tommy Wieringa leest 12 watergedichten voor van Nederlandse auteurs. Deze gedichten zijn te beluisteren in de tentoonstellingszaal.

Half Nederland ligt aan het water, omlijnd door meer dan 500 kilometer kust en de zee met haar brede armen. Maar ook in het binnenland is het water nooit ver weg: grote en kleine rivieren, kanalen, grachten, meren en vijvers. Het water voedt en verbindt, het brengt welvaart en plezier. Maar tegelijkertijd was hier eeuwenlang de vrees voor de 'Waterwolf'. Tegenwoordig is door de groeiende zorg om milieu en klimaat het water zelfs bijna dagelijks in het nieuws.

Het Nederlandse water heeft vele gezichten, en ook elke kunstenaar heeft erop zijn of haar eigen blik. Deze tentoonstelling laat zien hoe verschillend die blik kan zijn, zelfs binnen één eeuw en binnen de grenzen van de figuratieve traditie. En het geeft een indruk van de rijkdom aan stijlen en opvattingen die elk op hun eigen manier recht doen aan de geziene werkelijkheid.

Na 1900 werd de schilderkunst gedomineerd door spraakmakende en soms luidruchtige 'ismen'. Iedere kunstenaar moest zich op een eigen manier tot die ismen verhouden. De waterschilders konden kiezen tussen het impressionisme en het expressionisme, het luminisme of de realistische traditie. Ook het kubisme en De Stijl waren niet weg te denken uit het artistieke universum.

Tussen 1920 en 1940 omarmden veel kunstenaars het ideaal van de Nieuwe Zakelijkheid met zijn nadruk op de moderne stad met zijn havens en grachten. Soms kozen ze met opzet een eenvoudige beeldtaal die ook een ongeïmagineerd oog zou aanspreken. Daarnaast zijn er nog de 'intimisten', kunstenaars die het geheim achter de zichtbare dingen weerspiegeld zien in het alledaagse en onaanzienlijke.

Water is steeds in beweging en oneindig verscheiden van sfeer, vorm en kleur. Het bepaalt het aanzien van stad en land: de kust, de polders, de bruggen en veren, om maar te zwijgen van mens, dier en plant. Geen wonder dat niet alleen beeldend kunstenaars maar ook dichters in het Hollandse water steeds opnieuw hun inspiratie vonden. Ook van die gedeelde fascinatie laat *Aan 't water* iets zien en horen.

In de tentoonstellingszaal is de stem van schrijver Tommy Wieringa te beluisteren. Hij leest prachtige gedichten voor uit de afgelopen eeuw van Nederlandse auteurs die hun band met water verwoordden. Ervaar het werk van tientallen beeldend kunstenaars samen met dichtkunst van Maria Barnas, J.C. Bloem, Tom van Deel, Willem Hussem, Esther Jansma, Pierre Kemp, Rutger Kopland, Gerrit Krol, Hendrik Marsman, Paul van Ostaijen, Toon Tellegen en Hendrik van Teylingen.

Tommy Wieringa (1967) is een gelauwerd romancier en columnist. Hij schreef lovend ontvangen en bekroonde boeken zoals *De heilige Rita*, *Dit zijn de namen*, *Caesarion* en *Joe Speedboot*.

In de tentoonstelling is werk te zien van:

Herman Berserik, Jeanne Bieruma Oosting, Wim Bosma, Co Breman, Victor de Buth, Henk Chabot, Elsbeth Cochius, Theo van Doesburg, Rein Dool, Rein Draijer, Siemen Dijkstra, Ferdinand Erfmann, Edgar Fernhout, Marinus Fuit, Julie de Graag, Berend Groen, Niels Hamel, Johan van Hell, Dorian Hiethaar, Theo van Hoytema, Eduard Karsen, Herman Kruyder, Christiaan Kuitwaard, Louis van der Linden, Jan Mankes, Sal Meijer, Toon van de Muysenberg, Kasper Niehuis, Dirk Nijland, Wim Oepts, Bert Osinga, Marian Plug, Joanna Quispel, Wendelien Schönfeld, Louis Schrikkel, Wim Schuhmacher, Jan Sluijters, Dirk Smorenberg, Renie Spoelstra, Theo Stiphout, Maurice Sys, Jan Toorop, Emo Verkerk, Dirk Wiggers, Piet van Wijngaardt en Christine van Zeegen.

TIJDTABEL MET VERMELDING VAN INFO IN UITGELICHT 162 juli 2024

		Einddatum
UITGELICHT ! No 146 maart 2023		
De Arbeider	Hildo Krop Museum Steenwijk	2023-2024
UITGELICHT ! No 153 oktober 2023		
Dwarsverbanden V	an Abbe Museum Eindhoven	01 juli 2025
Geer Steyn	Mus. Beelden aan Zee Scheveningen	permanent
UITGELICHT ! No 154 november 2023		
Michel de Klerk	Museum Het Schip Amsterdam.	01 sept.2024
UITGELICHT ! No 155 december 2023		
Sustainable Ceramics	Keramiekmuseum Leeuwarden	03 nov. 2024
UITGELICHT ! No 156 januari 2024		
Erica van Seeters	Mus. Beelden aan Zee Scheveningen	15 juli 2024
Shinkichi Tajiri	Mus. Beelden aan Zee Scheveningen	??
Vondsten uit Fort Vechten	Rijksmuseum van Oudheden Leiden	31 okt. 2024
UITGELICHT ! No 157 februari 2024		
Gebr. Van Strij 250 jr Pictura	Dordrechts Museum Dordrecht	01 sept.2024
Poppenhuizen van De Ranitz	Haags Hist. Museum 's-Gravenhage	01 sept.2024
UITGELICHT ! No 158 maart 2024		
Hans Arp	Mus. Beelden aan Zee Scheveningen	15 dec. 2024
Kunstbeschouwingen	Dordrechts Museum Dordrecht	** 4 x **
Oude en nieuwe liefdes	Museum De Fundatie Zwolle	31 dec. 2024
De Haagse School	Kunstmuseum Den Haag	01 sept. 2024
Matthew Wong/Van Gogh	Van Gogh Museum Amsterdam	01 sept. 2024
Door de bomen het bos	Kröller-Müller Museum Otterlo	15 sept. 2024
Het echte verhaal ?	Huis van het Boek Den Haag	01 sept. 2024
In the mist of it all	De Pont Museum Tilburg	18 aug. 2024
Marina Abramovic	Stedelijk Museum Amsterdam	14 juli 2024
Wilhelm Sasnal	Stedelijk Museum Amsterdam	01 sept. 2024
UITGELICHT ! No 159 april 2024		
De olieverven van Pieck	Anton Pieck Museum Hattem	**
De wolf en de zeven geitjes	Anton Pieck Museum Hattem	**
Per Abramsen	Mus.Beelden aan Zee Scheveningen	08 sept. 2024
Kunst op drift	Bonnefantenmuseum Maastricht	03 nov. 2024
Kunst voor de kost	Dordrechts Museum Dordrecht	08 sept. 2024
Christine & Jan van Zeegen	Drents Museum Assen	15 sept. 2024
The art of drag	Frans Hals Museum Haarlem	13 okt. 2024
Bert Loerakker	Kunsthall Gem.Museum Helmond	29 sept. 2024
Sylvie Fleury	Kunsthall Rotterdam	08 sept. 2024

100 x Lucebert	Stedelijk Museum Alkmaar	01 sept. 2024
Michael Tedia	Stedelijk Museum Alkmaar	01 sept. 2024
Ikona / Heilige Vrouwen	Ikonenmuseum Kampen	29 sept. 2024
Meidenpracht/Vrouwenkracht	Stedelijk Museum Kampen	15 sept. 2024
Alison Jackson	Museum a/h Vrijthof Maastricht	** 2024
Pioniers in keramiek	Museum Prinsenhof Delft	08 sept. 2024
Limburg in de Romeinse tijd	Rijksmuseum van Oudheden Leiden	25 aug. 2024
Paestum	Rijksmuseum van Oudheden Leiden	25 aug. 2024
Fiep op wielen	Nat. Rijtuigmuseum Nienoord Leek	** sept. 2024
De kunst van het delen	Museum v. Bommel v. Dam Venlo	04 aug. 2024

UITGELICHT ! No 160 mei 2024

Isaac Julien	Bonnefantenmuseum Maastricht	18 aug. 2024
Amstelveen Triennale 2024	COBRA Museum Amstelveen	07 juli 2024
Pierre Verger	COBRA Museum Amstelveen	06 okt. 2024
Diana Blok	COBRA Museum Amstelveen	06 okt. 2024
Studio Zand	Museum Flehite Amersfoort	14 juli 2024
Peter Buggenhout	Kunstmuseum 's-Gravenhage	24 nov. 2024
No more heroes	Gemeentemuseum Helmond	15 sept. 2024
Sprekende bomen	Mesdag Collectie 's-Gravenhage	21 juli 2024
De rug van de zee	Museum Kranenburgh Bergen (NH)	03 nov. 2024
Jan Roeland	Museum Kranenburgh Bergen (NH)	03 nov. 2024
Kees Stoop	Rijksmuseum Twenthe Enschede	01 sept. 2024
"Schilderbeest" Breitner	Singer Museum Laren (NH)	08 sept. 2024
Geert Mul	Stedelijk Museum Schiedam	15 sept. 2024
Panorama	Teylers Museum Haarlem	18 aug. 2024
Electro	Design Museum 's-Hertogenbosch	25 aug. 2024
De stoel, de lamp, de vaas...	Design Museum 's-Hertogenbosch	01 juli 2024
Drogen met design	Textielmuseum Tilburg	12 jan. 2025
Baksteenexpressie	De Dageraad Amsterdam	17 nov. 2024
Vispoorten	Noord-Veluws Museum Nunspeet	08 sept. 2024
Sjoerd Buisman	Verweij Museum Haarlem	13 okt. 2024
Levi van Veluw	Singer Museum Laren (NH)	25 aug. 2024
Porseleinkoorts	Princessehof Leeuwarden	01 sept. 2024
Marijn van Kreijl	De Pont Museum Tilburg	18 aug. 2024

UITGELICHT ! No 161 juni 2024

Opa Jan/Marius van Dokkum	Anton Pieck Museum Hattem	**
Collection Max Vorst	Mus. Beelden aan Zee Scheveningen	08 sept. 2024
Verhaald - Verbeeld	Museum Belvédère Heerenveen	22 sept. 2024
Herbert Nouwens	Museum Belvédère Heerenveen	22 sept. 2024
Margorzata Mirga-Tas	Bonnefantenmuseum Maastricht	16 febr. 2024
Christendom en slavernij	Museum Catharijneconvent Utrecht	22 sept. 2024
Kuijer/Rietveld vv	Centraal Museum Utrecht	18 aug. 2024
True Colors	Kunstmuseum 's-Gravenhage	29 sept. 2024
2024 De Oude Kerk 100 jaar	Katwijk's Museum Katwijk (ZH)	31 dec. 2024
Richard Avedon	Kunsthall Rotterdam	06 okt. 2024

Hete vuren	Museum Gouda	15 sept. 2024
Sprekende bomen	De Mesdag Collectie 's-Gravenhage	21 juli 2024
Stanley Brouwn	Stedelijk Museum Amsterdam	10 sept. 2024
Jan Kettelarij MTVP	Museum Domburg	10 nov. 2024
Beeld in beweging	Het Depot Wageningen	22 sept. 2024
Dinie Boogaart	Stadsmuseum Harderwijk	08 sept. 2024
Hommage aan Mondriaan	Villa Mondriaan Winterswijk	03 nov. 2024
La vibration des couleurs	Villa Mondriaan Winterswijk	03 nov. 2024
Gedrukt in Zutphen	Stedelijk Museum Zutphen	15 sept. 2024
Anton L. Koster	Museum De Zwarte Tulp Lisse	08 sept. 2024
Door de bomen	Fraeylemaborg Slochteren	22 sept. 2024
De lusten van Engelbrecht	Stedelijk Museum Breda	25 aug. 2024
Gea Karhof: 50 jaar etsen	Edams Museum Edam	07 juli 2024
Naar levend model	Edams Museum Edam	09 mrt 2025
Kunst uit Suriname	Stedelijk Museum Vianen	24 nov. 2024
Borek Sipek	Nationaal Glasmuseum Leerdam	01 sept. 2024
10 schilders vd Veluwezoom	Museum Veluwezoom Doorwerth	01 sept. 2024
AI in architectuur ABC	Architectuurcentrum Haarlem	08 sept. 2024
Ron Mueck	Museum Voorlinden Wassenaar	17 nov. 2024
Affiches uit Zwitserland	Design Museum Dedel	** okt. 2024

UITGELICHT ! No 162 juli 2024

Soils	Van Abbe Museum Eindhoven	24 nov. 2024
Voerman Senior	Voerman Stadsmuseum Hattem	31 okt. 2024
Wietse van den Noort	Voerman Stadsmuseum Hattem	31 okt. 2024
Dream On	Bonnefantenmuseum Maastricht	16 febr. 2025
Maps of the new world	Bonnefantenmuseum Maastricht	t 08 dec. 2024
Mode* chapeau	Centraal Museum Utrecht	29 sept. 2024
Spuiten en Stikken	Centraal Museum Utrecht	06 juli 2024 t/m 08 sept. 2024
Marcel Broodthaers	Museum Jan Cunen Oss	27 okt. 2024
Dacia	Drents Museum Assen	07 juli 2024 t.m 26 jan. 2025
De stad en het water	Museum Flehite Amersfoort	06 juli 2024 t/m 10 nov. 2024
Michael Raedecker	Kunstmuseum 's-Gravenhage	11 aug. 2024
Good Earth India	Kunstmuseum 's-Gravenhage	03 nov. 2024
Herman Gordijn	Kunstmuseum 's-Gravenhage	25 aug. 2024
Vilma Henkelman	Kunstmuseum 's-Gravenhage	03 nov. 2024
Specific Objects	Kunstmuseum 's-Gravenhage	03 nov. 2024
Bert Loerakker	Kunsthof Helmond	29 sept. 2024
Daily Encounters	Kunsthof Helmond	29 sept. 2024
Draken en Demonen	Groninger Museum Groningen	02 mrt 2025
Redders op Zee	Katwijk's Museum Katwijk (ZH) 2	5 aug. 2024
Hetty Huisman Baselines	Kröller-Müller Museum Otterlo	08 sept. 2024
Klaas Gubbels	Museum Arnhem Arnhem	18 aug. 2024
Naar eigen hand	Museum Arnhem Arnhem	18 aug. 2024
Museum of Memory	Museum Arnhem Arnhem	18 aug. 2024
Na regen komt neonlicht	Museum Arnhem Arnhem	18 aug. 2024

Breekbare Weelde	Museum Arnhem Arnhem	08 sept. 2024
Edele kunst	Veenkoloniaal Museum Veendam	22 sept. 2024
Ode a/d veenkoloniale vrouw	Veenkoloniaal Museum Veendam	29 sept. 2024
Gedrukt in Zutphen	Stedelijk Museum Zutphen	15 sept. 2024
Verborgen achter muren	Museum Krona Uden	15 sept. 2024
Nieuw wit	Tiendschuur Tegelen0	5 juli 2024 t/m 08 dec. 2024
Petra Boshart	Het Depot Wageningen	26 jan. 2025
Anneke Kaai	Museum Sjoel Elburg	31 aug. 2024
Aan 't water	Museum More Gorssel	08 sept. 2024

